

Handläggare
Lisa Fejzic Wallenberg
Telefon: 08-508 25 246**Till**
Socialnämnden
2018-02-20

Transpersoner i Sverige – Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor, (SOU 2017:92)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Beslutet justeras omedelbart

Gillis Hammar
FörvaltningschefVeronica Wolgast
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Transpersoner i Sverige – Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SOU 2017:92)*.

Regeringen tillsatte en särskild utredare 1 december 2016 med uppdrag att göra en bred kartläggning av transpersoners villkor och situation i samhället och föreslå insatser som bidrar till förbättrade levnadsvillkor och ett tryggare livsutrymme för transpersoner. Utredningens slutsats är bland annat att arbetet för att förbättra transpersoners levnadsvillkor måste stärkas på ett strukturellt plan, med förtydliganden av ansvar och uppdrag till myndigheter.

Förvaltningen ser positivt på de inriktningar och förslag som föreslås i syfte att stärka transpersoners ställning och förbättra deras levnadsvillkor.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Transpersoner i Sverige – Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SOU 2017:92)* för yttrande till socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och äldreomsorgsnämnden, stadsledningskontoret, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd. Remisstiden sträcker sig fram till 20 februari 2018.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 14 februari 2018 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet 15 februari 2018.

Ärendet

Nedan görs en kortfattad beskrivning av ärendet. Ärendet i sin helhet går att hämta på

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2017/11/sou-201792/>

Utredningen om transpersoners livsvillkor slår fast bland annat att en relativt hög andel transpersoner inte kan leva i enlighet med sin könsidentitet och att detta försämrar deras hälsa. Unga transpersoner skattar sin livskvalitet lägre än unga cispersoner¹. Själv mordstankar och självmordsförsök är vanligare bland transpersoner än bland befolkningen i stort. Bland unga transpersoner uppger en majoritet att de har haft själv mordstankar.

Det är vanligare att transpersoner är utsatta för fysiskt våld än vad befolkningen i helhet är. Det är vanligare att transpersoner utsätts för trakasserier, kränkande behandling och diskriminering än vad det är för befolkningen i allmänhet. Ett konstaterat problem är att statistiken gällande transpersoners utsatthet är bristfällig. Detta kan delvis förklaras av att många utsatta inte anmäler brott till polisen på grund av bristande tillit, eller bristande tilltro till att det kommer att göra någon skillnad.

Många transpersoner upplever också att de osynliggörs i samhället, till exempel genom språkbruk som tillskriver personen en viss könsidentitet, de svenska personnumrens konstruktion och att det saknas möjlighet att ha en juridisk erkänd identitet som något annat än kvinna eller man.

¹ En person som identifierar sig med det vid födseln tilldelade könet. Källa: RFSL

Utredningen förslår åtgärder inom följande områden

- Bättre samordning av och struktur på arbetet för hbtqi-personers rättigheter
- En utredning om möjligheten till ett tredje juridiskt kön
- Bättre kunskap om hbtqi-personers levnadsvillkor
- Förbättrade möjligheter att resa
- Tillgängligare toaletter och omklädningsrum
- Stärkt stöd till brottsoffer
- Stärkt och förbättrat arbete för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

I utredningen framkommer att ett intersektionellt perspektiv ska tillämpas på uppdraget och bland annat belysa hur andra diskrimineringsgrunder som etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning och ålder samspelar med frågorna om könsidentitet och könsuttryck. Utredningen ska även ha ett livsperspektiv och belysa vilka hinder som kan uppkomma under ett liv som transperson, samt redogöra för skillnader mellan transpersoner med olika könsidentitet.

Utredningen har även belyst följande behov och förslår:

- Stärkt trans- och intersexperspektiv i arbetet för barns rättigheter²
- Stärkt hbtqi-perspektiv i arbetet för äldres levnadsvillkor
- Stärkt stöd till hbtqi-familjer
- Förbättrat arbete för asylsökande hbtqi-personer

Enligt direktiven ska utredningen, i samråd med den nationella samordnaren för utveckling och samordning av insatser inom området psykisk hälsa (S 2015:09), identifiera hur insatser för att öka den psykiska hälsan och minska stressen bland transpersoner kan inkorporeras i det arbete som utförs av myndigheter, kommuner, landsting och organisationer inom området psykisk hälsa. Folkhälsomyndighetens arbete får ett tydligare trans- och intersexperspektiv.

² Benämning som används för tillstånd där kroppen inte enkelt går att könsbestämma utifrån föreställningen om två biologiska kön. Det finns ett stort antal intersexvariationer. Gemensamt för detta är att någon eller några kroppsliga egenskaper skiljer sig från det som anses som "normalvariationer" i sådan omfattning att det kan bli föremål för diagnos. De egenskaper det här rör sig om är könskromosomer, inre könsorgan/könskörtlar, yttre könsorgan och hormonnivåer. De variationer som diagnostiseras är både sinsemellan och inom respektive kategori olika och har olika orsaker. De yttrar sig på olika sätt och påverkar individen i olika stor omfattning. Intersexvariationer kan upptäckas under barndomen, i puberteten eller i vuxen ålder.

Utöver ovanstående belyser även utredningen följande perspektiv och förslag till åtgärder:

- En tydligare ANDT-strategi
- Ett tillägg i överenskommelsen med SKL
- Bemötande inom hälso- och sjukvården samt social omsorg
- Transpersoners fritid
- Transpersoners situation på arbetsmarknaden
- Administrativa problem för personer som ändrat juridiskt kön
- Nytt utfärdande av examensbevis, betyg och annan dokumentation vid ändrat juridiskt kön
- Transpersoner i statistiken
- Den könsbekräftande vården
- Levnadsvillkor för personer med intersexvariation

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag och inriktningsmål och anser att utredningen lyckas belysa frågan samt utmaningarna på ett konkret och relevant sätt med förslag på åtgärder på olika nivåer.

Förvaltningen instämmer i att transpersoners levnadsvillkor och ställning i samhället måste uppmärksammas och förbättras på ett strukturellt plan för att ge transpersoner möjligheter att leva i enlighet med sin könsidentitet. Utredningen förslår åtgärder som går i linje med det utvecklingsarbete förvaltningen driver inom uppdrag psykisk hälsa riktat mot hbtq ungdomar via ungdomsmottagningarna i staden.

Stockholms stad har 2017 antagit ett stadsövergripande HBTQ program i enlighet med andemeningen i utredningens slutsatser. Stockholms stads program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck är ett styrdokument för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser. Programmet ska, så långt som möjligt, tillämpas i uppdrag som staden ger andra organisationer.

Stockholms stad tillhandahåller en diplomutbildning för ett hbtq-kompetent och normkritiskt bemötande bland stadens verksamheter som lanserades 2017. Syftet med utbildningen är att chefer och medarbetare ska få kunskaper för att säkra att hbtq-personers rättigheter blir tillgodosedda i stadens verksamheter och vänder sig till verksamheter som i sitt arbete möter stockholmare som brukare, besökare, klient eller gäst.

Bilagor

Remiss av Transpersoner i Sverige – Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SOU 2017:92).